

birodalom forrongó és fantasztikus eseményeinek árnyképei teszik színessé és változatosá. A főhős alakjában ragyogó portréját adja egy fejlődő és lassan kibontakozó nemes, fiatal nő léleknek. Iván Pavlovics típusa a komoly, becsületes orosz katonatisztnak, mellette több jól meglátott, élettelen epizód személy sikerült rajzát kapjuk.

Berényi László.

Simon Lajos: Cserépvári történetek. (Budapest, 1927. A szerző sajátja.) Derűs, józan kedély írásai ezek. Tulajdonképpen visszapillantások a szerző eddig elmúlt életébe. Ebben a visszapillantásban alakok, életek, kisebb-nagyobb események elevenülnek meg. Egyik-másik történetnek voltaképp anekdotái magva van s e körül formálódik a novellai igényű keret. Ilyen anekdotászerű élményeket eredeti formájukban meghagyva találunk is a kötet végén. Mindvégig kellemes olvasmány s kifejezője a szerző nem mindennapi elképzelő és írókészségének.

K. D.

Bernát István: Tanulmányok az agrárpolitika és a magyar agrármozgalom köréből. Budapest (Patria), 1927. 8°. 276 l. A jól végzett munka nyugodt önértetével állapítja meg Bernát István, a kiváló agráríró, ebben a könyvében, hogy a magyar agrármozgalom legküzdelmesebb korszakán immár túl van. S kétségtelen, hogy ez nagy munkatársain: Károlyi Sándor grófné és Darányi Ignácra kívül — akik emlékének ajánlotta ezt a tanulmánykötetét — jelentékeny részben, talán elsősorban az ő érdeme. B. I. mindjárt pályája elején, midőn figyelme a gazdasági élet problémái felé fordult, felismerte a mezőgazdaság nagy fontosságát a nemzet gazdasági életében s meglátta egyben az akkor divó egyoldalú merkantil felfogással szemben, a követendő helyes irányt is. A divatos áramlatok az agrár törekvésekkel ellentétesek voltak. «Sem erőm, sem reményemem nem volt — írja —, hogy ezeken változtatni bírjak. Munkatársakat sokáig kerestem... A helyzet nehezen és vontatva változott. Éreztem, hogy az agrárérdekek azok, melyeknek, habár a legegységesebbek, legtöbb jogos okuk van a panaszra — ezeknek szolgálatába álltam. De nem feleltem, hogy jogosan csak a túlkapasok ellen lehet harcolni... Harcunk csak a paraszizmus, az önző, erkölcsi értéket

nem mutató, sőt a nemzeti haladás egyensúlyát veszélyeztető érdekcsoportok, az úgynevezett merkantilizmus ellen folyt.» (275 l.) Több, mint három évtized telt el nehéz küzdelemben, de «a gazdasági aránytalanságok, a szociális igazságtalanságok enyhítésének lehetősége csak a nagy világhátrahagyás után nyílt meg igazán». S valóban, amint erre a folyamatra sok jeles szociológus rámutatott, a háború utáni gazdasági összeomlás következtében városnak, iparnak és kereskedelemnek megszűnt az aránytalanul nagy politikai befolyása és társadalmi jelentősége, amely addig az egyoldalú merkantil politika révén osztályrésze volt. A súlyos gazdasági és társadalmi problémák elé állított államnak el kellett ismernie a mezőgazdaság elsőrendű fontosságát s a föld népének társadalmilag rendkívül értékes lelki tulajdonságait: mindmennyi igazságok, melyeket B. J. közel négy évtized óta hirdet, egy maga pótolva munkásságával azt a hatalmas irodalmat, mely nyugati országokban agrárkérdésekkel, a falu jelentőségével, a falusi élet szociológiájával foglalkozik.

E kötetben szerzőnk tizenhárom részben régiebb, részben újabb keletű tanulmányát gyűjtötte össze. Megismert az agrárpolitika alapvető kérdésével, nagy meggyőző erővel ír az elvárosiasodás, az egyoldalú merkantil politika gazdasági és társadalmi veszélyeiről, több helyen szól a városi lakosság s a falusi nép közötti lelki különbségekről, ismerteti a nyugati országok agrárpolitikai törekvéseit és mozgalmait, a magyar földbirtokreformot, szigorú kritikát mond az agrárkérdéssel boldogulni nem tudó szocializmusról, önálló tanulmányban számol be a bolsevizmus kudarcáról. Különösen értékes «Plinius és a latifundiumok» című értekezése, nagybecsűek a liberalizmus által kisajátított s a városi lakosság érdekeinek megfelelőleg meghamisított demokráciáról szóló fejtegetései stb. «A közel-múlt törekvései» c. fejezetben a magyar agrármozgalom történetét vázolja s végül a jövő feladatairól szól. Itt hangsúlyozza, hogy nem elég a termelés fokozása, az agrárosztálynak politikai érvényesítésére is gondot kell fordítani, nem rideg önzésből, hanem, mert az általa képviselt erkölcsi értékek nélkül Európa a végpusztulásba rohan. Az általános gazdasági politikának a nemzet egészét kell szem előtt tartania s nem szabad az egyoldalúság hibájába